

Morgengry.

EN FORTÆLLING
fra det dansk-amerikanske Kirkeliv
— af —
J. J. KILD SIG.

(Fortsat.)

Det kan nok være, jeg kommer lidt sent hjem i Aften; thi dersom den syge trænger til min Hjælp, saa bliver jeg der en Stund; men I skal ikke sende hverken Vognen eller Automobilten for at hente mig; jeg kan godt gaa hjem i Aften.

Da Fruen om Aftenen kom til Peter Møllers Hus, var Stuerne allerede fyldt med Folk, som sad tæt sammenpakket. Fru Halvorson sneg sig ind ad Bagdøren og tog Plads i Køkkenet. Der var hun særdeles vel tilfreds med at sidde; thi der kunde hun kige ind gennem Døren og se alle, som gik ind og ud uden selv at blive set. Men Tilfredsheden fik en brat Ende; thi baade Marie og Thomas havde hver for sig besluttet at gaa til Forsamlingen i Møllers Hjem aldeles uden Mammars Tilladelse. Ogsaa de var hver for sig først gaaet et Ærinde i Byen og mødtes til begges Forundring i samme Stue, hvor de fik Plads tæt ved hinanden og kom til at sidde med Ansigterne vendte mod Køkkendøren.

Fru Halvorson kom den Aften til at erfare, at endogsaa hendes Villie kunde trodes, der hvor hun mindst havde anet det. Hun sad fra den Stund af som paa Naale.

Pastor Brun talte over 1 Joh. 3, 1—3. Han holdt en hjertegribende Tale, der gik mange af Tilhørerne igennem Marv og Ben. Han skildrede klart baade den levende og den døde Kristendom og mindede Tilhørerne om Nødvendigheden af at være helt med Jesus her i Livet, om de skal opnaa at faa Del i Herligheden efter Døden.

Da han var færdig med sin Tale, rejste en gammel Mand paa 78 Aar sig op og sagde: „Dersom Pastor Brun har talte Sandhed i Aften, saa duer min Kristendom ingenting til — — saa er det den døde Kristendom, jeg har og har haft hele mit Liv igennem;“ hvorefter han satte sig ned.

Pastor Brun svarede: „Jeg betvivler ikke, at her er flere, som er stillede ligesom den gamle Mand, om de havde Mod til at sige det. Men lov mig, at I ikke i Aften vil gaa bort og glemme, hvordan I ser ud. Sig det til Jesus, han opvækker døde og gør levende. Den kære Gud har i Aften i sin Kærlighed for Kristi Skyld besøgt eder med sin Helligaand. Den ømme Frelser staar med udstrakte Arme og siger: „Vender om, I frafaldne Børn! og jeg vil læge eders Afvigelse.“

Marie Halvorson var dybt bevæget under Mødet og havde flere Gange maattet tørre en Taare bort. Men da den gamle Mand havde givet sin Erklæring, og Pastor Brun havde svaret, havde Marie ogsaa taget sin Beslutning. Hun sad med lukkede Øjne, men hendes Aand raabte til Gud om Naade.

Thomas, der nok mærkede, at det kneb for Marie, sad og frydede sig ved Tanken om den gode Lejlighed, der nu vilde blive til at drille hende; thi da han paa Hjemvejen lod en lille Bemærkning falde om Taarerne, svarede Marie: O, Thomas! min eneste Broder, gid du ikke skulde komme til at græde for sent.“ Dette lukkede fuldstændig Munden paa ham.

Der var ogsaa til Mødet kommen en Flok unge Karle i den Hensigt at gøre Forstyrrelse; men Mødets Alvor havde berøvet dem Lysten dertil. Kun en enkelt gav sit onde Sind Luft ved at sparke paa Døren, da han slap ud.

Pastor Brun blev af mange opfordret til at vente en Dag længere for at holde et Møde mere, hvilket han ogsaa gik ind paa. Nogle vilde have det i Kirken, men andre gjorde Indsigelse i høje Toner. Uoverensstemmelsen lagde sig først, da Møller bekendtgjorde, at der vilde blive afholdt et Samtalemøde den paafølgende Aften i hans Hus.

Der var Kamp i Sommerdal den Aften. I de fleste Hjem var der nogle for og nogle imod „den nye Lære“, som de kaldte det. Men den haardeste Dyst stod vistnok i Halvorsons Hus. og Thomas maatte gøre Rede for, hvor de havde været. Thomas smurte en Løgn; men Marie, der ikke længere kunde benytte sig af den Slags Midler, bekendte straks hele Sagen og fik en god Irettesættelse. Thomas vilde Fruen senere erindre, og med den Trøst gik han i Seng. Men Marie tog Mod til sig og erklærede aaben og ærlig over for sin Moder med Taarer, at herefter vilde hun leve helt for Jesus —

Det kogte i Fru Halvorson — — —

Men Fruen var noget beregnende — — — Den majestatiske Selvfølelse, som hun besad, maatte absolut blive Herre over Stillingen. Og da Trudser nu ikke mere kunde hjælpe, forandrede hun Kurs. Hun tog Marie om Halsen, kyssede hende paa Kinden og sagde: Marie! mit ældste Barn, dig har jeg elsket højere end nogen af de andre; derfor tog jeg dig med mig paa Besøget i Danmark. Gør mig nu ikke den Sorg at gaa over til Missionsfolkene; thi derved vil du forstyrre vort skønne Hjem. Jeg kan aldrig mere være glad i noget Selkab, naar jeg maa tænke paa, at mit kære Barns Hjerter er skilt fra mig. Husk paa din Moders Kærlighed! Dig sad jeg og puslede med i de Dage, da jeg endnu var en fremmed i Amerika. Jeg er dog den, der har lært dig at bede til Gud, den Gang du var min lille søde Pusling. Da du blev større sad jeg ved din Seng og fortalte dig Fortællinger af Bibelen og andre morsomme Historier, som du glædede dig over, indtil du om Aftenen

sagde: Moder! jeg er træt! nu vil jeg sige min Aftenbøn og sove. Men nu er du bleven stor og nu kommer denne dømmesyge Præst, denne Svoivprædikant og træder hensynsløs paa alt det, der ikke passer efter hans Maalestok. Han kan jo sagtens forstyrre gamle Folk og uerfarne Piger. Lov mig Marie at du ikke gaar til Forsamling i Morgen Aften.“

Dette lovede Marie, og hendes Moder kyssede hende endnu engang med Glædes Taarer; hvorefter de begge gik til Ro.

Da Marie kom op paa sit Værelse bøjede hun sine Knæ og forsøgte at bede; men Hjertet var saa fuldt af Modsætninger, at Bønnen gik fast i Halsen. Og da hun for Effertiden blev nøje bevogtet og med stor Omhyggelighed holdt borte fra troende Mennesker, kom hun efterhaanden bort fra de alvorlige Tanker og fortsatte Livet ubekymret om Sjælens Frelse som tilforn — — —

Samtalemødet den 16. Marts var ikke nær saa godt besøgt, som Forsamlingen Aftenen i Forvejen. Pastor Brun læste Romerbrevets ottende Kapitel, og Samtalen drejede sig særlig om det første Vers. „Saa er der da nu ingen Fordømmelse for dem, som er i Kristus Jesus, der ikke vandrer efter Kødet; men efter Aanden.“ Laust Filippen, den gamle Mand, som den foregaaende Aften havde erklæret sin Kristendom for udelig, var til Stede med sin Hustru og sine voksne Børn. Det var skønt at se, hvorledes denne Olding anstrengte sig for at opfatte ethvert Ord om Synd og Naade. Han sagde ikke meget paa Mødet; men da han gik, bad han Præsten om at bede for sig, at han dog maatte naa hjem med en frelst Sjæl rensat i Kristi Blod.

Henad imod Mødets Slutning henvendte en ung Mand ved Navn Axel Lund sig til Præsten og spurgte:

„Kan Pastoren sige mig i Korthed, hvad jeg skal gøre for at blive salig?“

„Ja, med tre korte Sætninger,“ var Svaret.

„Bed om Helligaanden. Bekend Deres Synder for Jesus og søg Renselse i hans Blod. Tag Herren paa Ordet.“ — — —

Jeg kan udtrykke mig endnu kortere ved at sige: Tro paa den Herre Jesus Kristus, saa skal du vorde salig.“

„Vil Pastoren ikke forklare sig lidt nøjere?“ spurgte en ældre Mand ved Navn Peter Andersen.

„Meget gerne“, svarede Præsten.

„Hvorfor er det nødvendigt at bede om den Helligaand?“ spurgte igen Peter Andersen.

„Uden Helligaandens Vejledning kan et Menneske ikke kende sin Synd og sin Fordærvelse. Man er altid tilbøjelig til at undskylde det daarlige hos sig selv; men naar Helligaanden kommer og kaster Lyset ind i Hjertet, saa kommer alle de mange forglemte Svig og List for Dagen og kendes som Synd.“

Selv Herrens gamle Tjener maatte raabe og bede:

„Ransag mig, Gud! og kend mit Hjerter; prøv mig og kend mine Tanker. Og se, om jeg er paa en Vej, som fører til Smerte for mig, og led mig paa Evigheds Vej.“

Den Helligaand virker Synderkendelse, og han driver os til Kristus.“

Kan jeg være sikker paa, at Herren vil give mig sin Helligaand, naar jeg beder derom?“ spurgte Axel Lund.

„Jesus siger selv: „Dersom I, som ere onde, vide at give eders Børn gode Gaver, hvor meget mere skal den himmelske Fader give dem den Helligaand, som ham bede?“ svarede Pastor Brun.

„Kan vi være vis paa, at Herren forlader os vore Synder, naar vi angre og bekender dem for Jesus og beder om Naade og Renselse i Kristi Blod?“ spurgte Peter Andersen.

Paa dette Spørgsmaal svarer Herren selv i sit Ord; idet han siger: „Dersom vi bekende vore Synder, er han trofast og retfærdig, at han forlader os Synderne og renser os fra al Uretfærdighed,“ svarede Præsten.

„Hvorledes forstaas det, at tage Herren paa Ordet?“ spurgte Laust Filippen.

„At tro, at det er sandt, hvad Herren siger i sit Ord, at han forlader os vore Synder, naar vi bekende dem.“ svarede Pastor Brun.

„Ja, Herrens Ord staar fast,“ sagde Filippen henvendt til sin Hustru. —

— — —

Pastor Brun aflagde efter den Tid flere Besøg i Sommerdal, og Ordet vendte ikke tomt tilbage. Der begyndte at komme Liv i de døde Ben hist og her. Snart var det een af Landboerne, der blev grebet af Herrens Ord, og snart var det een af Byens Folk, der gik over fra Døden til Livet. Og disse forbleve ikke tavse, men prisede Gud for Frelsen i Kristus Jesus, hvor de kom hen.

Her skal kun fortælles, hvorledes Paul Filippen og hans Hustru Viva fandt Fred med Gud.

Paul var en Søn af Laust Filippen. Han havde forhen været Sømand og fartet omkring i den vide Verden; men for nogle Aar siden, da han aflagde et Besøg i Hjemmet, fik Faderen ham overtalt til at opgive Sømandslivet og drage med sine Forældre og Søskende til Amerika. Paul var meget dygtig til at fortælle om sine mange Oplevelser paa Sjøen. Man modtog disse Fortællinger med et vis Forbehold. Nu var han bleven gift med en svensk Pige ved Navn Viva og boede i Mil uden for Sommerdal. Hans Hustru — en smuk og livsglad Kvinde — der for fem Aar siden var ankommen til Sommerdal, lige fra sit Hjem i Nærheden af Visby

paa Øen Gottland, var almindelig bekendt for at være den bedste iblandt Byens og Omegnens Piger til at synge og danse før hun blev gift; og selv endnu efter at hun var bleven gift, tog baade hun og hendes Mand livlig Del i Dansen, hvor Lejlighed gaves.

Iblandt de unge blev hun stadig ved at gaa under Navnet Viva.

Hun skammede sig paa sin Svigerfaders Vegne, den Aften han i Møllers Hus erklærede sin Kristendom for død og falsk at være; men om Natten drømte hun, at hun døde og gik bort. Dagen efter tilbragte hun i forfærdelige Sjælekvaler. Hele hendes i Synden bortdødslede Liv stod levende og dømmende for hende. Hun fortalte sin Mand derom, men han forstod hende ikke. Han gik dog stadig med hende til Forsamlingerne naar Pastor Brun kom til Sommerdal saa vel som, naar Peter Møller ledede Møderne.

En Aften sad de begge to stille og tause i deres lille Stue. Ikke et Ord veksledes imellem dem. Pludselig siger Manden:

„Viva!“

„Ja!“

„Skal vi ikke gaa en Tur i den friske Sommeraftenluft?“

„Jo!“ svarede hun.

De gik ud, de gik henad Vejen og ind igennem Skoven ganske tause uden at sige et Ord til hinanden. Omsider sagde Filippen:

„Viva!“

„Ja!“ svarede hun.

„Jeg tror vi er paa gal Vej.“

„Det tror ogsaa jeg.“ var Svaret.

De fortsatte igen deres Gang tause ved hinandens Side et langt Stykke udad Vejen igennem Kornmarkerne, indtil Manden afbrød Tausheden ved at sige:

„Viva!“

„Ja!“

„Skal vi ikke vende om?“

„Jo!“

De vendte om, gik tilbage til Hjemmet, gik ind i Stuen og satte sig hver paa en Stol ligesaa tause, som de havde gaaet ved hinandens Side ude paa Vejen. Efter en Stund afbrød Manden Stilheden ved at sige:

„Viva!“

„Ja!“

„Skal vi ikke læse et Stykke af Guds Ord?“

„Jo!“ svarede hun.

Men de havde ingen Bibel; derfor maatte de nøjes med at læse i en Salmebog, som Viva havde i sit Gemme. De traf at komme til at læse om de to blinde, der sad ved Vejen. Pludselig standsede Filippen og sagde:

„Viva! vi ere de to blinde; vi sidde her ved Vejen; thi Jesus er vejen, sagde Pastor Brun hin Aften ved Samtalemødet sidste Vinter, og Vejen gaar igennem de helliges Menighed.“

„Læs videre Paul, og lad os høre, hvad de blinde gjorde,“ sagde Viva.

Paul læste videre, men afbrød snart igen; idet han udbrød:

„Viva! de raabte paa Jesus, som gik forbi.“

„Dette kunde vi jo ogsaa gøre,“ svarede hun.

„Ja, men du maa bede,“ sagde Paul.

„Nej, du maa bede, thi du er Mand i Huset,“ svarede Konen.

„Nej, jeg kan ikke bede,“ erklærede Manden.

„Det kan jeg ikke heller. Jeg har ikke bedet til Gud siden jeg var Barn,“ indvendte hans Hustru.

De bleve endelige enige om, at Viva skulde bede denne Gang, og saa skulde Paul bede næste Gang. — De gik ind i Sovekammeret, knælede ned ved Sengen, hvor den lille aargamle Søn laa og sov saa sødt; og Viva bad Faderen under mange Taarer, hvorefter de igen gik ind i Stuen og satte sig hver paa sin Stol. Efter den Tid kom de til at tale mere med hinanden om de aandelige Ting. Viva havde kun til sin Mand talt om sin Drøm og den derpaa følgende Forskrækkelse.

En Aften i August var Paul Filippen og hans Hustru i Sommerdal, hvor Pastor Brun holdt Forsamling og talte om den rige Yngling der gik bedrøvet bort.

„Det er muligt for Gud; alle Ting ere mulige for Gud!“ gentog hun paa Vejen hjem, og den næste Dag tog hun ind for at tale med Peter Møllers Hustru. Denne og en af Døtrene vaskede, og Viva tilbød at hjælpe, men det gik langsomt med Vaskningen; thi snart vaskede de og snart maatte de ind i Stuen for at bede til Gud, at han i sin Naade vilde forbarne sig over Viva og frelse hendes Sjæl.

Hen paa Eftermiddagen lyste det virkelig og saa op for hende og hun udbrød:

„Jeg er frelst! jeg er forløst! jeg tror! Jesus er min, og jeg er hans! — — —“ z z z z

Ja, I vil naturligvis ikke tro mig; men det er sandt; det kom til mig, da vi knælede og bad!“

„Jo, vist vil vi tro dig; thi vi har selv gjort samme Erfaringer,“ svarede Møllers Hustru.

Rygtet om, at Viva var bleven hellig, gik som en Løbeild igennem Byen og Omegnen. Ingen var dog mere forbauset end Fru Halvorson, der straks, da hun hørte det gik til Pastor Faurkov og udøste sit Hjerter for ham og Fruen.

„Aa, ja, med den Slags Folk er det enten for meget eller for lidt. For dem gaar det af den ene Grøft og i den anden,“ svarede Præsten.

Vækkelsen i Sommerdal var nu bleven saa almindelig bekendt i Byen og Omegnen, at alle — Amerikanerne og Tyskerne med — talte derom. Pastor Brun blev af mange omtalt paa en nedsetten-

de Maade for at have trængt sig ind i en anden Præstes Virksomhed og gjort Forvirring i de før saa rolige Menighedsforhold i Sommerdal.

I September skulde Pastor Brun igen holde Møde i Peter Møllers Hjem. Og Louise Halvorson, der aldrig nogen Sinde havde kunnet erholde sin Moders Tilladelse til at høre Præsten fra Rut-spring, lagde nu en Plan for sig selv i al Hemmelighed. Hun fik Lov af sin Moder til at komme paa Landet en Uges Tid hos en Familie, som Halvorsons havde megen Omgang med i Forretningsanliggender, men de hørte ikke til Kirken. Louise tog saa Lejlighed, den Dag Pastor Brun kom til Sommerdal, til at besøge den anden dansk Familie og gik med dem til Forsamling i Byen om Aften. Næste Dag vilde hun saa igen gaa tilbage til den Familie, som hun først kom i Besøg hos, og saaledes skulde, mente hun, Sagen om hendes Delagtighed i Forsamlingen for stedse blive en Hemmelighed.

„Et er Søkort at kende, et andet Skib at føre,“ siger Ordsproget, og det fandt Louise ud. Planen var omhyggelig nok lagt, men Udførelsen havde Følger, som hun i Forvejen ikke kunde beregne. —

Hun kom for nær til Ilden.

Pastor Brun talte over Sendebrevet til Menigheden i Laodicea, og efter Mødets Slutning erklærede Louise over for Pastor Brun, at hun vilde være salig, om det var muligt at blive det.

„Men jeg er lunken,“ sagde hun,“ jeg er vammel, jeg er ikke hel kold og uberørt, jeg staar ikke ganske i den naturlige Tilstand. Ej heller er jeg varm og brændende i Aanden. Nej, jeg er lunken og vammel i Herrens Mund. Bed for mig, Pastor Brun, at Herren ikke vil udspy mig, men give mig Tid til Omvendelse.“

„Jeg ser nu lidt anderledes paa Dem og Deres Forhold til Herren,“ svarede Præsten; jeg mener nu, at De kom her hen til Mødet som en af dem, Guds Ord betegner som kolde; desaa kunde Guds Aand og Ord virke paa Dem til Vækkelse.“

Disse Ord fra Præsten gav Louise megen Trøst og Haab om Frelse. Præsten talte længe med hende og besvarede mange Spørgsmaal, som Louise stillede til ham. Efter en kort Bønnestund kørte Louise igen ud paa Landet sammen med den Familie, der havde taget hende med til Byen. Om Natten maatte hun dele Værelse med Huset Datter, der en Tid i Forvejen havde fundet Hvile i Troen paa sin Frelser, og hun var hende til megen Velsignelse.

Omkring Kl. 11. den næste Formiddag saa Louise sin Faders hvide Auto køre forbi og standse ved den Gaard, Louise antoges at opholde sig; men da hun ikke var der, og Chaufføren blev underrettet om hendes Opholdsted, kom han over paa den Gaard, hvor hun for Tiden var. Han medbragte et Brev fra Fru Halvorson til Louise. Brevet var en kort men bestemt Order til straks at følge med hjem.

Ved Afskeden veksledes der ikke mange Ord; den ene saa spørgende hen til den anden. Datteren fik dog Lejlighed til at sige til Louise, idet denne tog Afsked:

„Hvordan det end gaar, saa hold fast ved Jesus!“

„Bed for mig,“ svarede Louise.

Og Automobilten jøg af Sted.

Fru Halvorson var vred, saa det forslag noget. Louise svarede meget beskeden og høflig paa alle sin Moders Spørgsmaal og duglte intet for hende; men hun gav ingen Oplysninger udover det, der var nødvendig til at besvare de stillede Spørgsmaal.

Da Louise havde faaet sin Tilrettevisning og var bleven gjort bekendt med visse Indskrænkninger i Friheden for Fremtiden, fik hun Ordre til at tage sit Arbejdstøj paa og bgaa i Lag med Rengøring i Huset, som ellers tilfaldt Tjenestepigen. Denne sad ved Symaskinen og smaalo, da Louise gik igennem Dagligstuen.

Det faldt aldrig Fru Halvorson ind, at der var foregaaet en Forandring med Louise; thi ingen havde vovet at fortælle hende om Louises Samtale med Pastor Brun Aftenen i Forvejen, og selv var hun alt for urolig i Øjeblikket til at iagttage den Sindsforvandling, der var foregaaet med Datteren.

Den første, Louise turde betro sig til, var Marie. Til hende fortalte hun aabenhart alting. Marie, hvis Aand igen begyndte at blive levende, lovede Taushed. Men Thomas, der i Skolen havde været Genstand for en Del Drillerier for Louises Skyld, kom uforvarende til at nævne et Ord om Louises Omvendelse i sin Moders Paahör, og dette bragte Sagen til at blusse op paa ny. Thomas blev først grundigt udspurgt om alt, hvad han vidste den Sag betræffende, og han fortalte sin Moder om Louises Samtale med Pastor Brun.

Fruen paalagde Thomas at tie stille med, hvad han havde fortalt hende, og selv besluttede hun sig til ikke at nævne et Ord til Louise for en Dag eller to. Men Fru Halvorson lagde Planer, nu var gode Raade dyre. Pastor Faurkov med Fruen samt Fru Eriksen aflagde hver for sig et Besøg den næste Dag; men Døtrene fik intet at høre af Samtalen ej heller noget at vide om Hensigten med Besøget. Fru Halvorson var den Aften i straalende Humør; men hvad der havde foranlediget dette Omslag, kunde Pigerne ikke regne ud. Deres Moder plejede i Regelen at være aabenhart og meddelsom over for dem; men i den sidste Tid var der indtraadt en Forandring i saa Henseende.

(Fortsættelse.)